

Sygn. akt VI W 2072/15

(...).2015

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia w VI Wydziale Karnym

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Kegel

Protokolant: Agnieszka Śliwa

po rozpoznaniu sprawy z oskarżenia publicznego Straży Miejskiej W.

przeciwko

P. C. synowi M. i W. z d. K. (...), ur. (...) we W.

obwinionemu o to, że: do dnia 16 marca 2015 r. do godz. 20:30 we W. na ul. (...), w siedzibie Straży Miejskiej, będąc użytkownikiem pojazdu marki R. nr rej. (...), nie wskazał na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd, którego kierujący w dniu 13 maja 2014 r. o godz. 10:03 we W. na ul. (...) przekroczył dozwoloną prędkość o 28 km/h,

tj. o czyn z art. 96 § 3 kw

I. uznaje obwinionego P. C. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku tj. wykroczenia z art. 96 § 3 kw i za to na podstawie art. 96 § 3 kw wymierza mu karę grzywny w wysokości 200 (dwustu) zł;

II. na podstawie art. 118 § 1 kpw i art. 616 § 2 kpk w zw. z art. 119 kpw obciąża obwinionego kosztami postępowania w wysokości 100 zł oraz wymierza mu opłatę w kwocie 30 zł.

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 maja 2015 r. Straż Miejska W. – w ramach realizacji czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego – ujawniła wykroczenie, jakiego dopuścił się kierujący samochodem marki R. o nr rej. (...), a polegające na przekroczeniu o godz. 10.03 na ul. (...) we W. dopuszczalnej prędkości o 28 km/h.

Dowód: dokumentacja fotograficzna k. 4

Ustalono, że właścicielem samochodu, którego kierujący dopuścił się powyższego wykroczenia jest P. C..

Dowód: wyjaśnienia obwinionego złożone w dniu 16.09.2015 r.

informacja k. 6

Straż Miejska W. w dniu 04 marca 2015 r. skierowała do P. C. wezwanie do wskazania - zgodnie z obowiązkiem wynikającym z przepisu art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym – osoby, której powierzył do używania lub kierowania, należący do niego pojazd, w czasie gdy doszło do popełnienia wykroczenia.

Wezwanie to obwiniony odebrał osobiście w dniu 09 marca 2015 r., jednak w wyznaczonym terminie nie stawił się w siedzibie Straży Miejskiej, nie nadesłał też żądanej informacji w żaden inny sposób.

Dowód: wyjaśnienia obwinionego złożone w dniu 16.09.2015 r.

wezwanie k. 14

potwierdzenie odbioru wezwania k. 7

Przesłuchany w charakterze obwinionego P. C. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Wyjaśnił, że wprawdzie jest właścicielem samochodu marki R. o nr rej. (...), ale pojazd ten użytkują również członkowie jego rodziny oraz kolega. Wskazał nadto, że zdjęcie wykonane przez fotoradar Straży Miejskiej było niewyraźne i uniemożliwiało identyfikację, a co za tym idzie – wskazanie kierującego tym pojazdem w dniu 13 maja 2014 r. o godz. 10.03.

Obwiniony dodał też, że otrzymał od Straży Miejskiej tylko jedno wezwanie do wskazania, komu użyczył pojazd i potrzebował czasu na przeprowadzenie rozmów ze wszystkimi potencjalnymi użytkownikami, bowiem nie prowadził ewidencji osób użytkujących pojazd.

Wyjaśnienia obwinionego w korelacji z pozostałym, wskazanym powyżej, materiałem dowodowym, nie pozostawiały wątpliwości co do sprawstwa P. C. w zakresie zarzucanego mu czynu.

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania rzetelności dowodów, na których oparł ustalenia faktyczne w przedmiotowej sprawie, nie czyniły tego również strony postępowania.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym w art. 78 ust. 4 nakłada na właściciela bądź użytkownika pojazdu obowiązek wskazania na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Zgodnie zaś z art. 129b ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym S. Miejscy są upoważnieni do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Tym samym przysługuje im uprawnienie do składania wniosków o ukaranie w tych sprawach. W tym zakresie finalnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 30 września 2014r., sygn. I KZP 16/14 (Biul.SN 2014/9/13).

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2014r. w sprawie o sygn. P 27/13 (Dz. U. z 24 marca 2014 r. poz. 375) wezwany do wskazania kierującego pojazdem ma pięć możliwości: 1) wskazać siebie, jeżeli faktycznie prowadził pojazd; 2) przedstawić dowód, że nie jest ani właścicielem, ani posiadaczem pojazdu; 3) wskazać kto kierował lub używał pojazd; 4) nie wskazać, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania; 5) przedstawić dowód, że pojazd był użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

W czwartym wypadku, gdy właściciel lub posiadacz pojazdu nie wskaże, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania, naraża się na odpowiedzialność za wykroczenie określone w art. 96 § 3 kw.

Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w omawianym orzeczeniu, zgodnie z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym właściciel lub posiadacz pojazdu nie ma obowiązku wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, jeżeli pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec. W sytuacji użycia pojazdu wbrew woli i wiedzy właściciela lub posiadacza pojazdu przez nieznaną osobę, czemu nie mógł on zapobiec, nie dochodzi w ogóle do spełnienia znamion wykroczenia określonego w art. 96 § 3 kw. Właściciel lub posiadacz pojazdu, nie wskazując, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, jeżeli pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec, nie zachowuje się, jak wymaga tego art. 96 § 3 kw „wbrew obowiązkowi”.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego odpowiedzialność za wykroczenie określone w art. 96 § 3 kw zostanie wyłączona także w sytuacji, gdy właściciel lub posiadacz pojazdu uchylił się od obowiązku wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie w ramach prawa do obrony na podstawie art. 74 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego w związku z art. 20 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Właściciel lub posiadacz pojazdu nie ma zatem obowiązku wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, jeżeli sam tym pojazdem kierował lub go używał i dopuścił się np. wykroczenia przekroczenia prędkości zarejestrowanego za pomocą urządzenia rejestrującego.

Należy tu także dodać, iż Trybunał Konstytucyjny dokonując wykładni art. 96 § 3 kw, dostrzegł możliwość, iż osoba którą zobowiązano do przedmiotowego wskazania nie dysponuje w tym zakresie wiedzą. Taka sytuacja ma chociażby miejsce, jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, gdy samochód został zarejestrowany przez fotoradar od tyłu. Sytuacja ta jednak, w ocenie Trybunału Konstytucyjnego, nie wyłącza odpowiedzialności z art. 96 § 3 kw.

Wykroczenie z art. 96 § 3 kw popełnia bowiem każdy, kto wbrew obowiązkowi nie wskazuje na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Obowiązek taki wynika wprost z art. 78 ust. 4 ustawy prawo o ruchu drogowym i zgodnie z treścią wskazanego przepisu spoczywa nie tylko na właścicielu, ale i na posiadaczu pojazdu, a zatem na osobie, która nie będąc właścicielem, czasowo nim włada (użytkowniku pojazdu). Oznacza on, że każda ze wskazanych wyżej osób ma obowiązek upewnienia się i zapamiętania, komu w danym czasie powierza pojazd, którym dysponuje. W konsekwencji, na możliwość przypisania przedmiotowego wykroczenia nie może mieć wpływu fakt, że sprawca nie pamięta, komu w danym dniu powierzył pojazd. Świadczy to bowiem jedynie o niedołożeniu należytej staranności wymaganej od niego jako właściciela lub posiadacza pojazdu w świetle przepisów ustawy prawo o ruchu drogowym.

W obecnym stanie prawnym niewskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu, komu powierzył ten pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie z powodu braku odnośnej wiedzy, co do tej osoby, stanowi wybrak z art. 96 § 3 kw, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec jak stanowi art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Ustawodawca bowiem kreując obowiązek, o którym mowa w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym nałożył na osoby, będące adresatami tego przepisu powinność podjęcia działań zapewniających możliwość realizacji tego obowiązku.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie o sygn. IV Kz 11/14 wprost stwierdził, iż samochód nie jest rzeczą, którą użycza się przypadkowym, nieznanym osobom. W istocie, pozornie może wydawać się, iż to rozwiązanie zbyt daleko ogranicza wolności obywatelskie. W praktyce jest powszechnie przyjmowanym udostępnianie samochodów innym osobom bez rejestrowania tego faktu. Należy tu jednak stwierdzić, iż tego rodzaju praktyka, ciesząca się społecznym przyzwoleniem jest sprzeczna z obowiązującym porządkiem prawnym – wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Samochód jest bowiem przedmiotem, którego posługiwanie się może stanowić źródło istotnego niebezpieczeństwa. Nie przez przypadek ustawodawca zezwolił na korzystanie z samochodu osobom o określonym cenzusie wiekowym, posiadającym uprawnienia ku temu w postaci niełatwego do uzyskania prawa jazdy poprzedzonego badaniem stanu zdrowia jak i weryfikacją umiejętności posługiwania się tym przedmiotem oraz wiedzą o zasadach prawnych korzystania z niego. Karane jest w art. 95 kw już tylko posługiwanie się samochodem bez posiadania przy sobie wymaganych dokumentów. Wreszcie nieprzypadkowo penalizowane jest samo korzystanie z samochodu w warunkach ograniczonej możliwości kontrolowania swoich reakcji, czego wyrazem jest treść art. 87 § 1 kw czy 178a § 1 kk. Dlatego też należy wywieść, iż wolą ustawodawcy jest wprowadzenie zasady ścisłej reglamentacji korzystania z samochodu. W konsekwencji, jeśli samochód jest udostępniany innym osobom to owo udostępnienie powinno podlegać kontroli a nie być dowolnym. Inaczej bowiem nie sposób oddać braku limitu czasowego ciężenia powinności wynikającej z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym jak i jego restrykcyjności przy precyzji redakcyjnej tego przepisu. Także nie można przywiązywać nadmiernej wagi do takiego elementu jak chociażby przedstawiany uprawnionemu wizerunek kierowcy. Treść art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym w żaden sposób nie odnosi się bowiem do tej okoliczności. Osoba uprawniona do korzystania z samochodu ma

bowiem obowiązek wskazania kierującego nim wyłącznie w oparciu o dane umożliwiające określenie kierującego a te w zasadzie sprowadzają się, przy powyższych założeniach, do daty posługiwania się tym samochodem.

Podkreślić jeszcze raz należy, że osoba nabywająca samochód, czy posługująca się nim, powinna liczyć się z powinnościami wynikającymi z ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym w tym z art. 78 ust. 4 tejże ustawy. Jeżeli nie akceptuje przyjęcia na siebie takiego zobowiązania powinna zatem powstrzymać się od nabycia samochodu czy posługiwania się nim. Wtedy nie będzie dotyczył jej obowiązek unormowany w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Wszak posiadanie samochodu czy posługiwanie się samochodem nie jest prawnie nakazane w obowiązującej rzeczywistości prawnej.

Reasumując, Sąd nie miał wątpliwości, że zachowanie obwinionego realizowało znamiona wykroczenia stypizowanego w art. 96 § 3 kw.

Rozważając kwestię wymiaru kary w kontekście dyrektyw wynikających z treści art. 33 kw, Sąd miał na uwadze, że obwiniony uchybił jednemu z podstawowych obowiązków, jakie nakłada na niego ustawa prawo o ruchu drogowym. Postawa obwinionego wskazywała na lekceważący stosunek do tej powinności oraz brak poczucia odpowiedzialności, co – w ocenie Sądu – czyniło niemożliwym orzeczenie wobec niego kary łagodniejszej niż grzywna w wysokości 200 zł. Oceny tej nie zmienia argumentacja obwinionego jakoby potrzebował czasu na ustalenie, komu oddał do użytkowania samochód w dniu 13 maja 2014 r. Wezwanie skierowane do obwinionego jednoznacznie zakreślało mu siedmiodniowy termin do wypełnienia obowiązku, ciążącego na nim zgodnie z art. 78 ust. 4 Prawa o ruchu drogowym oraz pouczenie o konsekwencjach uchybienia temu obowiązkowi. Mając zatem świadomość, że w wyznaczonym terminie nie będzie w stanie z tego obowiązku wywiązać, obwiniony powinien zwrócić się do Straży Miejskiej z wnioskiem o wydłużenie zakreślonego terminu o czas potrzebny do poczynienia stosownych ustaleń. Unikanie kontaktu z organem wzywającym, wskazywało, że P. C. skierowane do niego wezwanie potraktował w sposób nonszalancki, przyjmując własne reguły postępowania, w tym dowolność ustalania terminów do wywiązania się z ustawowych obowiązków.

Możliwość identyfikacji osoby kierującej pojazdem ma istotne znaczenie nie tylko z punktu ewentualnego przypisania jej sprawstwa ujawnionego wykroczenia drogowego, ale także dla możliwości np. weryfikacji jej uprawnień do prowadzenia określonego rodzaju pojazdów. Zachowanie obwinionego, ignorującego w sposób świadomy, ciążący na nim obowiązek, de facto uniemożliwiało sprawowanie kontroli nad określonym uczestnikiem ruchu drogowego, uznać należało je zatem za wysoce naganne i szkodliwe społecznie, co znalazło wyraz w orzeczonej wobec obwinionego karze.

Orzeczenie o kosztach zapadło w oparciu o przepisy art. 118 § 1 kpwsow i art. 616 §2 kpk w zw. z art. 119 kpwsow.